

Vážení čtenáři a čtenářky,

okřídlenou větou „*Salus extra ecclesiam non est*“ církevního otce Cypriána z Kartága konfrontovalo během historie mnoho vyzvatelů. Mnozí však hledali alternativní cestu ke své spáse – ať už se jedná o nonkonformní protestní hnutí heterodoxních proudů křesťanství či o individuálnější formy zbožnosti a spirituality. Cílem tohoto monotematického čísla časopisu *Sacra* je čtenáři přiblížit nejen nauku některých z alternativních hnutí středověkého a raně novověkého křesťanství, ale zároveň nabídnout vhled do jejich interakce s dominantní středověkou katolickou církví i pozdější světovou reformací.

V čísle se nacházejí tři odborné studie. První studie, z pera Jana Krále, má název „Srovnání přístupu dvou biskupů při vyšetřování hereze v Coventry v letech 1486–1522“ a mapuje charakter inkvizičních záznamů z vyšetřování lollardství v Anglii a především roli biskupů na podobu těchto procesů. Druhé studie s názvem „Srovnání pojetí eucharistie v díle Jana Viklefa *De Eucharistia* a Jana Husa *De corpore Christi*“ se zhostil Aleš Hodes, který sleduje pomyslnou linku propojující anglické lollardství s husitstvím. Důraz klade na pojetí eucharistie ve spisech definujících osobností těchto reformních proudů. Poslední ze studií přispěla Kristýna Maryšková. V textu s názvem „Zkoumání vlivu luteránství na utrakvismus na příkladu hromničních článků“ autorka čtenáře přesune opět na počátek 16. století. Autorka se zabývá interakcí mezi českým utrakvismem a rodící se světovou reformací. Čtenář tak může skrze tyto studie symbolicky projít cestu tradiční genealogie předchůdců reformace.

Zmíněné studie jsou doplněny dvěma tematickými recenzemi. V první z nich seznámí Vít Marša čtenáře s nejnovější knihou Davida Zbírala „Pokřtěni ohněm“ nabízející základní vhled do katarského křesťanství, ale především komentované české překlady katarských spisů a textů o katarech pojednávajících. Druhá z recenzí se vrací k tématu lollardství představením knihy spíše přehledového charakteru „*A Companion to Lollardy*“ od J. P. Hornbecka II. Autorem recenze je opět Jan Král.

Číslo uzavírá rozhovor s českým religionistou Davidem Zbíralem, ve kterém zodpovídá otázky k jeho novému výzkumnému projektu DISSINET, jenž představuje spojení tradičního historického bádání s moderními metodami, jako jsou *digital humanities* či analýza sociálních sítí (SNA). Rozhovor také otevírá témata spojená se získáváním českých i zahraničních grantů a nabízí rady studentům a studentkám majícím zájem o tyto inovativní přístupy ve studiu středověkých náboženských kultur.

Zrod našeho čísla nebyl zcela bezbolestný a již od samého počátku byl poznamenán mnohými komplikacemi, z nichž k nejvýznamnějším patří neplánovaná proměna editorského týmu, což zapříčinilo nutnou obměnu části obsahu čísla i zpoždění oproti původnímu termínu vydání. Na tomto místě bychom rádi poděkovali

původnímu hlavnímu editorovi Václavu Ketmanovi, který stál u zrodu myšlenky čísla zaměřeného na dějiny nesouhlasných křesťanských hnutí středověku a raného novověku. Dále děkujeme redakční radě časopisu Sacra, zejména šéfredaktořce Tereze Menšíkové a výkonnému redaktorovi Danu Řezníčkovi, za pomoc s dokončením čísla. Náš vděk patří i všem autorům, jejichž příspěvky nakonec můžete nalézt na následujících stránkách.

Za redakční radu časopisu Sacra,

Jan Král a Vít Marša

editoři čísla 1/2019: „Mimo církve není spásy”